

Talvituvate röövlindude seire juhend

Talvituvate röövlindude seire eesmärgiks on iga-aastane meil talvituvate röövlindude liigilise koosseisu ja asustustiheduse määramine. Põhitähelepanu pööratakse kultuur-avamaastikus hästi vaadeldavatele röövlindudele (hiireviu, taliviu, välja-loorkull, vöotkakk, samuti hallõgija, keda alljärgnevalt samuti röövlindude hulka loeme), kuid kirja pannakse ka teised röövlinnud.

Loendusaeg on igal aastal 10–31. jaanuar, soovitatavalt 15–25. jaanuar. Oluline on see, et ühe ala piires toimuks loendus ühel või mõnel lähestikusel päeval, see aitab vältida samade lindude kordusloendamist. Loendatakse tuulevaiksetel ja sademeteta päevadel.

Loendusalad on igal aastal seiratavad püsialad. Eelistatult on need röövlinnuruudud, kus viiakse läbi seire ka pesitsusperioodil, aga samahästi võib valida endale ka seireala, kus loendatakse ainult talvituvaid röövlinde. Vaatlusala suurus võiks olla suurusega 25-100 km² ning moodustuda 5x5 km UTM-ruutudest. Vaatlusala piires tuleks seirel katta võimalikult suur osa kultuurmaastikust ning, kui võimalik, siis ka ülejäänud avamaastikust. Metsamaal röövlinde ei loendata, sest metsas on nähtavus halb ning raiesmike pind on ajas kiiresti muutuv.

Loendusmetoodika põhimõtteks on kõigi röövlindude kaardistamine uuritava ala piires. Selleks läbitakse kogu ala ning peatatakse hea vaatega kohtades, kust vaadatakse läbi ümbritsev avamaastik ja metsaservad. Kui ühes kohas vaadeldud, siirdatakse järgmisse, kust kaetakse järgmine osa vaatlusalast, jne. Igas vaatluskohas peatatakse 3–10 minutit, mille jooksul kontrollitakse binokliga kogu ümbritsev vaateväli. Hoolikalt vaadatakse üle kõik metsaservad, üksikud puud ja postid – enamasti leitakse röövlinnud talvel just seal istumas. Liigi määramisel on soovitatav kasutada vaatlustoru abi.

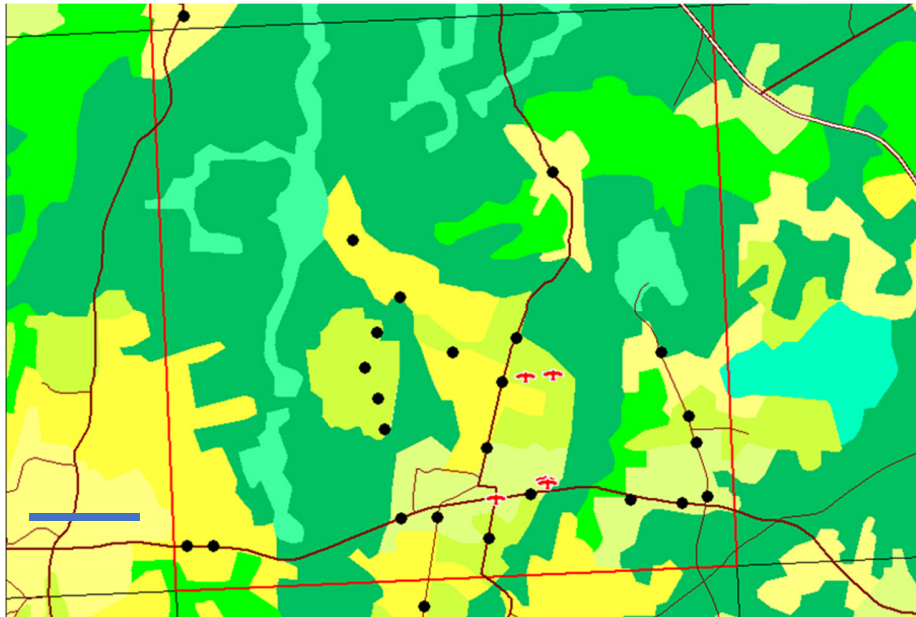
Lõpptulemusena on sel moel hoolikalt vaadeldes kaetud kogu vaatlusala. Tavaliselt läbitakse ala autoga ning vaatluskohad paiknevad sõidetavatel teedel 500–1000 meetrite vahedega. Vaatluskohad on igal aastal samad ja nende vahel liigutakse mööda ühesugust marsruuti. Kuna seire peab igal aastal toimuma samas mahus, tuleks vaatluspunktide alale paigutamisel prognoosida nende iga-aastast ligipääsetavust (st teede sõidetavust). Niisiis võib äärmisel vajadusel mõni piirkond valitud ruudust jääda katmata, olulisem on see, et seiratav osa oleks iga-aastaselt ühtmoodi korralikult kaetud.

Kõik leitud röövlinnud märgitakse kaardile. Kindlasti märgitakse iga linnu puhul vaatluskoha number, kust teda esmakordselt nähti (see on vajalik tulemuste analüüsil). Kirja pannakse ka linnu tegevus (lennus, istumas), istumispaik (aiapost, elektipost, elektriliin, puuvõra jne) ning kõlviku tüüp (nii täpselt kui võimalik). Kaardistatakse ka vaatluspunktide vahel nähtud linnud, aga neid ei ole vaja kindla punktiga siduda.

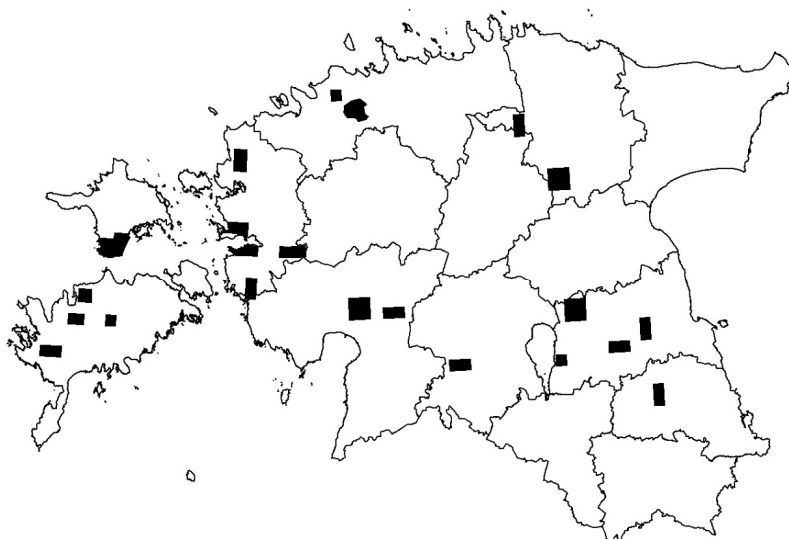
Lisaks röövlindudele pannakse kirja ka kõik vareslased, kanalised, rästad, tuvid ja suuremad värvuliste kogumid. See on vajalik loendus kvaliteedi hindamiseks, annab aimu röövlindude toidubaasist ning ühtlasi aitab loendusel vaimu erksana hoida!

Loendustulemused kantakse etteantud vormile digikaardile (nt MapInfo) või paberkaardile, millele lisatakse seletav tabel. Kaardile märgitakse ka vaatluskohad (vaatluspunktid) ning kaetud ala, MapInfos tasuks selle info kohta teha eraldi kihid. Tabelisse lisatakse info vaatlustingimuste kohta (pilvitus, sademed, tuul, lumikatte paksus jms). Andmed tuleks ära saata jaanuari lõpuks koordinaatorile aadressil ulo.vali@emu.ee või Veski 4, Tartu 51005.

1 km

Näide uurimisalast. Mustaga on märgitud vaatluskohad, punasega vaadeldud röövlinnud.

Vaatlusalad 2015. aasta loendusel.